

Література

1. Зинченко В.П. Наука о мышлении // Психологическая наука и образование. – №2. – 2002. – С. 5-20.

Анотація. Прус А.В. Розвиток інтелектуальних вмінь студентів педагогічних спеціальностей на заняттях із методики навчання математики. Визначено важливий засіб формування окремих інтелектуальних умінь студентів - методичні задачі, які розв'язуються на заняттях із методики навчання математики.

Ключові слова: інтелектуальні вміння, методична задача.

Аннотация. Прус А.В. Развитие интеллектуальных умений студентов педагогических специальностей на занятиях по методике обучения математики. Определено важное средство формирования отдельных умений студентов – методические задачи, которые решаются на занятиях по методике обучения математики.

Ключевые слова: интеллектуальные умения, методическая задача.

Summary. Prus A. The development of intellectual skills of students of pedagogical specialties during the studies of methods of teaching mathematics. The important means of formation of some intellectual abilities of students are defined in the article - the methodical tasks which are solved during the classes of methods of teaching mathematics.

Key words: intellectual skills, methodical task.

С.В. Пушно

кандидат психологічних наук, доцент

Сумський державний педагогічний університет імені А.С.Макаренка, м. Суми,

Lanas2005@yandex.ru

КУРСОВА РОБОТА ЯК РІЗНОВИД НАУКОВО-ДОСЛІДНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СТУДЕНТІВ

Проблеми напрацювання навчально-методичного забезпечення організації самостійної науково-дослідної діяльності студентів, і, зокрема, виконання курсової роботи з певної дисципліни, на сьогодні досить актуальні. Високий рівень виконання спеціалістами різних галузей своїх професійних функцій є основною вимогою сучасності. Одним з важливих постає питання визначення рівня сформованості професійної працездатності особистості – потенційної готовності і фактичної здатності людини виконувати певний вид діяльності на необхідному ефективному рівні впродовж певного часу. Професійна діяльність учителя вважається на сьогодні однією з найбільш складних – учитель повинен володіти досить значною та складною системою спеціального знання, навичками активізації окремих її компонентів та використання з максимальною ефективністю під час виконання своїх професійних функцій. На сьогодні нагальними залишаються проблеми професійного становлення особистості, що відображується у відповідних публікаціях дослідників різних галузей та напрямків за цією тематикою [1;3]. Певні розробки в організації самостійної дослідницької роботи з курсів психології для студентів педагогічних і непедагогічних спеціальностей, впроваджені викладацьким складом кафедри психології Сумського державного педагогічного університету ім. А. С. Макаренка [2].

Професійна компетентність майбутнього вчителя формується в стінах вищих педагогічних навчальних закладів, в яких студент не лише оволодіває системою професійних знань, вмінь та навичок, але й виробляє навички застосовувати вказані, аналізуючи складні педагогічні ситуації та будувати алгоритми їх вирішення. Тому методи організації, виконання та контролю самостійної роботи студентів є складовою процесу формування професійних якостей майбутнього фахівця. Актуальності проблем напрацювання навчально-методичного забезпечення організації самостійної дослідної діяльності студентів присвячені авторські публікації [4;5].

Метою виконання курсової роботи є поглиблення наукової компетентності студентів у певній галузі та набуття практичних навичок організації та виконання наукової роботи. Як форма самостійної навчальної діяльності студентів, виконання курсової роботи спрямовано на: поглиблення знань за окремими темами; розвиток активного, творчого, критичного мислення; формування вмінь та навичок дослідження; набування навичок застосування отриманих знань для вирішення конкретних задач; розвиток інтересу до проблем професійної діяльності. Студент повинен засвоїти засоби відбору, групування та узагальнення інформації, навчитися знаходити невирішені проблеми теми, що вивчається, спірні питання та підходи до окремих проблем, визначати ступінь достовірності інформації, що міститься в науковій літературі, її доказовість.

На першому етапі вибору теми курсової роботи студентам радять визначитись, якою буде курсова робота: реферативною чи експериментальною. Другий етап визначення теми курсової роботи потребує від студента певного ознайомлення з літературними джерелами, що забезпечує визначення основних теоретичних позицій науково-методичного апарату курсової роботи, методів проведення дослідження.

Співпраця викладачів та студентів під час роботи над курсовою роботою демонструє те, що студенти зазнають значних труднощів у розкритті актуальності роботи, а саме у розумінні того, яке значення для теорії має проблема даного дослідження. Науковий керівник повинен взаємодіяти зі студентом під час визначення останнім, якими дослідниками вже вивчалися питання близькі до проблеми роботи, які теоретичні положення та практичні рекомендації вже сформульовано, що в даній проблемі ще не досліджено у теоретичному плані та не розроблено в плані прикладному, практичному, а також, яку практичну значущість може мати вирішення даної проблеми.

Студент, який виконує курсову роботу, повинен дотримуватися наступних вимог:

- обґрунтованість актуальності теми, відповідність її сучасному стану розвитку психологічної та педагогічної науки, перспективам розвитку та практичним завданням діяльності вчителя та практичного психолога.
- обґрунтованість методологічної бази дослідження.
- ґрунтовний аналіз спеціальної літератури, монографічних і періодичних видань з теми наукової роботи.
- вивчення та характеристика досліджуваної проблеми в історичному розвитку та на сучасному етапі розвитку психологічної та педагогічної науки.
- проведення емпіричного дослідження, статистичний та якісний аналіз отриманих результатів.
- узагальнення результатів, їх обґрунтування.
- оформлення згідно з вимогами до курсових робіт.

Результати дослідження можуть бути використані студентами під час педагогічної практики або доповідатися на студентських наукових конференціях та семінарських заняттях.

Під час оцінювання курсової роботи приймається до уваги наступне: актуальність і новизна викладеної проблеми; вірний опис методологічного апарату дослідження; повнота розкриття основних аспектів проблеми в огляді літератури; логічність та послідовність в розкритті теми; досягнення мети та вирішення завдань дослідження; адекватність методів і методик дослідження завданням роботи; повнота опису плану організації та методів проведення дослідження; представлення результатів дослідження; якість інтерпретації результатів дослідження; аргументація та доказовість висновків; літературне, технічне і естетичне оформлення роботи.

Відповідність та ефективність методів, засобів, форм вироблення та закріплення спеціальних знань, вмінь і навичок, залучених під час навчального процесу у вищій школі, перевіряється виключно процесом входження молодого спеціаліста в систему відповідної отриманому останнім фаху професійної діяльності. Тому, вирішення студентом в процесі навчання складних самостійно-дослідних завдань під час вивчення відповідних фаху дисциплін, а також розв'язання психолого-педагогічних задач, яке він реалізує під час навчання, сприяє формуванню та виробленню навичок ефективного вирішення складних завдань (як теоретико-методологічних, так і психолого-педагогічних) під час подальшої професійної діяльності, і, відповідно, сприяє активному формуванню професійних якостей особистості.

Література

1. Василенко Т.П. Методологические рекомендации по определению уровня педагогических знаний и умений преподавателей сферы производства при повышении квалификации / Т.П. Василенко, В.Ф. Кочуров – М.: Известия, 1982. – 197 с.
2. Курсова робота з психології. Методичні рекомендації для студентів всіх форм навчання (за кредитно-модульною системою) / Т.Б. Тарасова, С.В. Пухно. – Суми: СумДПУ ім. А.С.Макаренка, 2009. – 68 с.
3. Онаць О. Практика формування професійної компетентності молодого вчителя / Олена Онаць // Шлях освіти. – 2005. – № 3. – С. 34–40.
4. Пухно С.В. Курсова робота як різновид організації самостійної дослідницької діяльності студентів вищих педагогічних навчальних закладів / С.В. Пухно // Педагогічний альманах: Збірник наукових праць. – Херсон: РІПО, 2010. – Випуск 7. – С. 162-166.
5. Пухно С. В. Особливості формування професійного самовизначення майбутніх фахівців / Пухно С.В. // Тези науково-технічної конференції викладачів, співробітників, аспірантів і студентів фізико-технічного факультету, присвяченої Дню науки в Україні та 60-ти річчю Сумського державного університету (21-24 квітня). – Том I. – Суми: СумДу, 2008. – С.137–138.

Анотація. Пухно С.В. Курсовая работа как разновидность научно-исследовательской деятельности студентов. Публикация посвящена проблемам, которые возникают у студентов во время выполнения такой разновидности самостоятельной исследовательской деятельности, как курсовая работа.

Ключевые слова: самостоятельная исследовательская деятельность, профессиональное мышление, профессиональная рефлексия, профессиональные составляющие личности специалиста.

Summary. Puhno S. Course paper as a sort of the students' scientific research activity. *The publication focuses on problems that arise for students during the implementation of such a variety of independent scientific research activities, such as course paper.*

Keywords: independent research, professional thinking, professional reflection, professional components of the individuality of the specialist.

А.О. Розуменко

кандидат педагогічних наук, доцент

*Сумський державний педагогічний університет імені А.С.Макаренка, м. Суми,
angelarozumenko@mail.ru*

РЕАЛІЗАЦІЯ МІЖПРЕДМЕТНИХ ЗВ'ЯЗКІВ ПРИ ВИКОНАННІ СТУДЕНТАМИ ІНДИВІДУАЛЬНИХ ЗАВДАНЬ З ІСТОРІЇ МАТЕМАТИКИ

Міжпредметні зв'язки є відображенням процесів інтеграції наукового пізнання. Вони забезпечують єдність загальних та конкретних предметних цілей навчання; підвищення інтересу до предметів, з якими встановлюються зв'язки, що значно підвищує навчальну мотивацію студентів; сприяють узагальненню змісту навчально – пізнавальної діяльності та способів оперування знаннями на базі міжпредметного змісту; активізують процеси пізнання.

В процесі навчання найбільш актуальними методичними рекомендаціями щодо реалізації міжпредметних зв'язків є такі:

- актуалізація знань з других предметів при поясненні нового матеріалу, а також при повторенні вивченого;
- наступність у змісті окремих дисциплін;
- розвиток загальних для цілого ряду предметів наукових ідей і пізнавальних умінь.

Доцільність використання міжпредметних зв'язків у процесі навчання теоретично обґрунтовано. Потребують розробки методичні аспекти реалізації міжпредметних зв'язків у процесі навчання різних навчальних предметів.

Досвід викладання дозволяє зробити висновок про можливість та ефективність використання міжпредметних зв'язків курсів історії математики та методики навчання математики при виконанні студентами індивідуальних завдань з історії математики.

З метою мотивації виконання студентами запропонованих завдань необхідно переконати їх у тому, що для ефективного навчання учнів учителю математики необхідно знати деякі відомості з історії математики, які він може використовувати для створення проблемної ситуації на уроці; демонстрації практичної значущості навчального матеріалу; мотивації пізнавальної діяльності учнів, підвищення їх пізнавального інтересу; для реалізації історико-генетичної форми викладання матеріалу. Знання історії навіть окремих розділів математики дозволяє вчителю прогнозувати, а інколи і попереджати деякі помилки учнів, а також уникати окремих методичних помилок. Такий учитель може кваліфіковано оцінити місце і роль понять, що вивчаються, своєчасно проводити пропедевтику нових понять, варіювати рівень їх вивчення. Досить часто учням пропонують означення математичних понять у готовому вигляді, що призводить до їх формального засвоєння. Знання історичного матеріалу дозволяють учителю ознайомити учнів з еволюцією поняття, з етапами його розвитку і тим самим уникнути названого недоліку. Якщо до математичних понять, термінів, символів, ідей, методів відкриття математичних тверджень підійти з позицій їх історичного розвитку, то вони перестануть бути штучними. Стануть зрозумілими їх природність і необхідність. З метою підведення учнів до відкриття математичного факту, вчитель може разом з ними пройти той шлях, який привів людство до його встановлення (якщо це не вимагає багато часу). Історико-генетична форма є ефективною в тому випадку, коли в процесі вивчення наукових понять правильно знайдено співвідношення логічної та історико-генетичної форм вивчення математики (що є окремою методичною проблемою).

Однією з найважливіших проблем гуманізації математичної освіти є проблема „не примусового” навчання математики. Це можливо тільки в тому випадку, коли в учнів сформований інтерес до вивчення предмету, вони переконані в необхідності математичних знань в різних сферах діяльності людини. В цьому сенсі історичні відомості відіграють значну роль.

У біографіях учених-математиків є чимало зразків втілення високих моральних людських якостей. Тому знайомство учнів з біографічними фактами та результатами наукових досліджень відомих вчених сприяє їх вихованню.

Індивідуальне завдання передбачає вибір студентами історичних фактів, що їх зацікавили. Це може бути : біографія відомого математика, історія виникнення математичних результатів, узагальнення відомого із шкільного курсу математичного твердження, історія походження певного символу,